

Maryna Litvinova,

Kyrylo Ihoshev

THE CAUSES OF AUTHOR-NARRATOR'S SOLITUDE IN N. D. THOREAU'S "WALDEN"

In the article the authors consider the problem of solitude in the H. D. Thoreau's work "Walden, or Life in the Woods" in the context of transcendental philosophy. The main principles of this philosophical trend are described and analyzed. Philosophic and aesthetic views of the American philosopher are analyzed. In this work, a brief review of the works of predecessors on transcendentalism and Thoreau's literary heritage is made. With the help of these theoretical and practical findings, the reasons for the author-narrator's solitude in H. D. Thoreau's book "Walden, or Life in the Woods" and how they affect the meaning of the work are identified and analyzed. As a result of the study, it is determined that "Walden" has a novelistic composition, the plot unity of individual stories is provided by a single protagonist and the unity of place and time of action. The author of the work appeals to readers with the apology of social equality, self-reliance, simple life, "return to Nature" and the need for spiritual self-improvement.

Key words: solitude, hermitage, reclusion, transcendentalism, self-reliance, self-improvement, simplicity, nature.

УДК 821.111–6.09

Ольга Семенюк

ЕПІСТОЛЯРНІ ДІАЛОГИ ВІНСТОНА ЧЕРЧИЛЛЯ З ДРУЖИНОЮ КЛЕМЕНТИНОЮ: КОНВЕРГЕНЦІЯ ЖАНРОВО-СТИЛЬОВИХ МОДИФІКАЦІЙ

У статті розглянуто явище конвергенції жанрово-стильових модифікацій як зрощення специфічних жанрових варіацій і стилістичних видозмін в рамках одного епістолярного комплексу — приватних листів Вінстона та Клементини Черчилль. На основі аналізу жанрово-стильових модифікацій кореспонденцій адресанта Вінстона Черчилля запропоновано жанрову типологію епістолярних зразків цього комплексу: листи дружні, інтимні, романтично-персоніфіковані, родинні, партнерсько-ділові, листи напівофіційного характеру, побутові замітки, критичні пасажи, есеї, щоденникові записи. Автор доповнює зміст поняття «епістолярний діалог» та визначає жанрові форми приватного епістолярію письменника, що може бути предметом для подальших розвідок у цьому напрямку.

Ключові слова: конвергенція, жанрово-стильові модифікації, епістолярний діалог, критичний паж, критичний есей, щоденникові записи.

Багатогранна постать Вінстона Черчилля завжди привертала неабияку увагу дослідників, зокрема його політична діяльність, публіцистичні статті та стратегії. В. Черчилль був не лише далекоглядним політиком, істориком та публіцистом, філософом і художником, але й письменником, удостоєним Нобелівської премії в галузі літератури за художню майстерність у висвітленні історичних і біографічних подій, а також за блискучі ораторські промови у відстоюванні найвищих людських цінностей. У літературознавчих же студіях об'єктом дослідження почасти були лише біографічні факти його життя (Мартін Гілберт, Баклі Баррі Барретт, Артур Макс), ораторські

виступи британського політика (Роберт Роудз Джеймс), історичні та публіцистичні твори (Пол Еддісон, Уоррен Ф. Кімбол, Девід Томас, Н.В. Базилевич, С.В. Єременко), літературна діяльність (Джонатан Роуз, Фредерік Вудз, Кіт Аллдрітт), що залишає без уваги інші доробки його творчої спадщини, зокрема документальні жанри, а саме епістолярій митця. Саме приватні кореспонденції В. Черчилля становлять значний інтерес для дослідників художнього письменства Великої Британії, оскільки епістолярій видатного письменника і політичного діяча — «надзвичайно цінне автентичне першоджерело для осмислення творчої індивідуальності митця з усім спектром

понять літературознавчої структури: особистість, світогляд, індивідуальний стиль» [1, 12–13].

Отже, **актуальність статті** спричинена гострою потребою дослідити художні особливості приватного листування В. Черчилля, зокрема специфіку його епістолярних діалогів з дружиною Клементиною. Розмаїття жанрових характеристик обопільного листування цього подружжя зумовлює появу нового явища в літературознавстві — конвергенції, тобто міжродових утворень почасти неоднорідних поліфункціональних жанрових модифікацій приватних письменницьких кореспонденцій в одному комплексі.

Мета дослідження впливає з його актуальності й полягає у з'ясуванні специфіки жанрово-стильових модифікацій епістолярних діалогів Вінстона та Клементини Черчилль; через конвергенційне зрощення проаналізувати жанрові видозміни та стильові особливості епістолярного комплексу цього подружжя.

У сучасному інформатизованому світі побутує термін конвергенція, який походить від латинського слова *convergo*, що означає «зближаю». Проте конвергенція — поняття не тільки комунікативної терміносистеми, у науковому побутуванні воно означає збіг ознак, властивостей у явищах, між собою не пов'язаних, незалежних [2, 256].

Проблема конвергенції різних жанрових особливостей в одному творі досліджувалась літературознавцями лише спорадично, тому активного вжитку це поняття не набуло. Водночас виникає гостра потреба у сучасному переосмисленні ustalених понять, у новому прочитанні зразків епістолярію письменника, оскільки питання міжродових утворень, специфічних жанрових варіацій і стилістичних видозмін в рамках епістолярних комплексів досі ще не отримали необхідного теоретичного обґрунтування.

Деякі українські епістолографи розглядають лист як твір літературного та історіографічного жанру одночасно (В. Кузьменко, Г. Мазоха), інші вважають його проміжним жанровим утворенням. Натомість М. Коцюбинська називає лист письменника літературним твором, у якому «своєрідно трансформуються, висвічуються окремими вкрапленнями і щоденник, і вірш у прозі, і публіцистичні пасажі, і лірична сповідь, і дидактичні розмисли» [3, 29]. Оскільки епістолярний текст репрезентує образ письменника як живого співрозмовника, саме у цьому й полягає одна з унікальних ознак епістолярного жанру — своєрідного письменницького діалогу на відстані, який не потребує маскуванню, а очікує відгуку від опонента чи голосу власного сумління, проте завжди залишається самобутнім і відкритим. Характерними ознаками листування є спонтанність (реакція на якусь подію) та спрямованість на певного адресата. Як документальне

джерело лист — єдиний з усіх інших жанрів документалістики — залишається саме в тому вигляді, в якому його було надіслано, за винятком редакторських поправок при публікації.

Завдяки Мері Сомес, єдиної уцілілої дочки Черчилля, світ отримав унікальну добірку приватних листів Вінстона та Клементини Черчилль “Speaking for Themselves” (1 700 кореспонденцій), укладену в хронологічному порядку, доповнену телеграмами, приватними записками та іншими документами, частина яких не має датування, разом із редакторськими примітками про життя сім'ї, родинні зв'язки та людей.

«Найвиразнішою рисою цих кореспонденцій, за словами Мері Сомес, є їхня безпосередність та невимушеність. Ці листи написані лише для двох, без врахування цікавих нащадків, які зазиратимуть із-за плеча у ці епістолярні тексти...» [6, 5]. В них відчувається інтимність почуттів адресантів, неприхована відкритість, щирість та правдивість, бо писалися кореспонденції не для загалу. Вони служать канвою, в яку вплітаються сцени з буденного життя, заповнені реальними персонажами тодішнього політичного бомонду, особами, близькими колу сім'ї Черчиллів, аристократичними персоналіями. І кожен персонаж епістолярних діалогів подружжя займає своє місце, свою оцінку і ставлення адресантів. Тому однією з особливостей епістолярних діалогів Черчилля з Клементиною є яскраво виражена політематичність та різножанровість кореспонденцій. У них факти приватного життя подружжя поєднані зі сферою професійних інтересів іменитого автора, зміною роду діяльності, місця перебування. Сюди ж додаються роздуми про актуальні події суспільно-політичного життя, роль і місце адресанта у цих подіях, критична оцінка ситуацій та обставин. Вони утворюють конвергенцію інтимного, родинного, партнерського, суспільно-політичного а подекуди іронічного та саркастичного забарвлення.

Широкий діапазон жанрово-стильових модифікацій епістолярних діалогів Вінстона Черчилля з дружиною Клементиною потребує класифікації цих листів відповідно до жанрових і стилістичних особливостей. У сучасному літературознавстві існує кілька підходів до структурування сукупності епістолярію окремого автора. Найбільш продуктивним принципом типології епістол є тематичний. Поряд із тематичним підходом дослідники диференціюють листи також за призначенням. Ці два підходи часто поєднуються, оскільки тема листа здебільшого і визначається його призначенням. Таким підходом до систематизації та структурування кореспонденцій користувалося багато вітчизняних і зарубіжних дослідників. Тематичний аспект епістолярію, зокрема, описує К. Ленець. Залежно від призначення й характеру взаємин між дописувачами

дослідниця розмежувала листи на чотири групи: родинно-побутові, інтимно-товариські, приватно-ділові, офіційно-ділові [4, 209].

Враховуючи наукові підходи до класифікації епістолярію письменника, надалі будемо зосереджувати увагу лише на окремому комплексі — колекції листів письменника до дружини Клементини, тому що ці епістолярні діалоги на відстані становлять справжню конвергенцію жанрів та стилів, оскільки вони утворилися внаслідок дифузії інтимного, дружнього, родинного та почасти дидактичного приватного листування, зачепили всі сфери життя й діяльності сім'ї, включаючи політику та воєнні операції. Тому, враховуючи функціональні, міжжанрові та стильові домінанти виокремлюємо такі типологічні категорії листів у цьому комплексі.

1. Приватні листи:

— інтимні, у яких відчуваються ноти «пряностей», загострення почуттів чи пристрастей;

— романтично-«персоніфіковані», образні листи;

— дружні послання;

— *“Chartwell Bulletins”* (інформаційні повідомлення з Чартвелла), короткі листи — замітки побутового характеру про життя родини у їх помісті з елементами ведення господарської діяльності і не тільки;

— критичні пасажи (есеї та коментарі);

— щоденникові записи.

2. Партнерсько-ділове листування (напів-офіційного характеру): листи-меморандуми, лист-протокол; телеграми.

Перший пласт відкривають інтимні листи до його коханої Клементини, котра невдовзі стала його дружиною. Їхній діалог у листах тривав понад півстоліття (1908–1964) і став найдорожчим скарбом серед усього збереженого епістолярного спадку письменника. У цих листах, сповнених пристрасті, поряд із ніжними словами про кохання, є роздуми адресанта та плани на майбутнє, які органічно вплітаються у тканину листа, часто плавно переходять у ідилічні картини. Вони написані у формі діалогу-звертання, бесіди, прохання, запитання, з'ясування обставин. Дружня прихильність та симпатія поступово переходить до відкритих, щирих зізнань: *«Моя любов'ю, надіюся, що ти спала, наче камінь (наче мертва, міцно). Пишу цей лист, щоб надіслати тобі море любові і чотири поцілунки»* (Тут і далі переклад наш. — О.С.) [6, 15].

Ці листи писалися власноруч та зв'язувалися рожевою ниткою в охайні пучки, наче букети квітів, часто передавалися домашньою поштою, навіть коли обидва дописувачі перебували під одним дахом. Укладач листів сподівалася, що, «можливо, хтось, прочитавши їх, відчує, що нитка, якою зв'язані ці пучки, є золотою ниткою любові Вінстона та Клементини Черчилль»

[6, 8]. Кохання чисте, як «вранішня роса на траві», пронизує усю збірку листів, проте воно набуває різних відтінків: власне кохання-пристрасть, любов-опіка; кохання-смуток. В часи розлуки, переживаючи сум та тугу, закохані обмінювалися чуттєвими листами, сповненими хвилювань, палких захоплень один одним та щирих зізнань у коханні, декорували їх малюнками домашніх улюбленців: *«Моя мила кицю, цілую твій образ, що вириває у моїх думках. Твоє рідне серденько б'ється у моєму. Бог благословляє тебе, кохана, залишайся здоровою і неушкодженою. Поцілуй від мене наше мале кошеня (малюка). З найніжнішою любов'ю, В.»* [6, 30].

Характерною особливістю листів Черчилля до Клементини є уміння висловлюватися лаконічно, образно, дотепно, афористично. Спілкуванню обох співрозмовників властиві художні засоби: порівняння, епітети, вживання пестливих слів та уособлень. Персоніфікація — це ще одна своєрідність художнього стилю приватних листів Черчилля до дружини. Адресант називає себе «Pug» (мопсом), або, навіть, згодом «Pig» («свинтусом»), а Клементина уособлює себе з кішкою «Cat». Вона також підписувала свої листи ніжними словами, як от: *«Your loving Clem — Pussy-Bird»*, навіть дітей називали назвами домашніх улюбленців, тварин. The Rabbit — (син); the Mule — Sarah Churchill (донька, таке прізвисько пояснюється характером доньки, яка весь час діяла по-своєму, не прислухаючись до думки батьків, і часто засмучувала їх). Листи часто декоруються малюнками цих же характерних образів. Вінстон наповнював зміст своїх листів до дружини люблячими ніжними словами на зразок: *«Хоча світ робить ставки — добре, погано і байдуже <...> лише моє миле кошеня залишається завжди коханою»* [6, 126].

Таке ніжне ставлення (любов-опіка) до люблячої дружини пронизує чимало інших листів, написаних в різні часи: і у важкі періоди хвороб чи воєн, і у щасливі миті спільного родинного життя, як от народження первістка (дочки). Черчилль надто був стурбований станом здоров'я своєї дружини після перших пологів у серпні 1909 року, він змушував її зібратися з силами і наполягав: *«Намагайся зібрати свою силу. Запам'ятай два правила — не ходи пішки більше, ніж півмилі, не надавай собі ризику застуди...Я справді прагну, щоб твоє життя було наповненим і солодким»* [6, 26].

Клементина завжди знаходила потрібні слова, щоб висловити свою любов та віру у свого обранця. Від ніжних зізнань у коханні, зазвичай стриманіших, до сповідальних листів, сповнених туги, коли Черчилль перебував на західному фронті. *«Мій коханий, я постійно про тебе думаю<...>Я дуже сильно тебе кохаю, більше ніж я думала <...>Я вирізала із газети чудовий*

знімок, де ти в уніформі <...> Там на знімку густий туман <...> Я відчуваю, як ти розчиняєшся (відступаєш) у тумані і болоті Фландрії і так довго не повертаєшся назад. Твоя кохана Клемі і кошечка» [6, 118].

Як бачимо із запропонованих зразків, листування носить характер живого діалогу на відстані із відтінком інтимності; обидва співрозмовники переживають спільні емоції, вони наче «пливуть, на одній хвилі», колоритна мова спілкування нагадує поезію, тому стиль Черчилля, поетика його слова вирізняються серед інших: Він полюбляв гру слів, він їх створював, пристосовував ті слова, які вийшли з ужитку, перетворивши їх на сталі вислови.

Незважаючи на участь Черчилля у військових та політичних баталіях, він постає у листах людиною з тонкою душевною організацією, яка чутливо сприймала події життя, що траплялися на віку: злети та невдачі на політичних теренах, власні рани та хвороби близьких, втрати рідних людей, в будь-якому разі він виявляє надзвичайну співчутливість через вербально-емоційну форму майже в усьому — від літературознавчих до екстремистецьких форм. Надзвичайно інформативні з цього погляду автобіографічні вкраплення у листах до дружини, його критичні пасажи. У автобіографічних епізодах, колізіях відкриваються внутрішні переживання автора, суперечності його життя. Особливої уваги заслуговує взаєморецепція адресата та адресанта. Звертаючись до дружини, Черчилль покладається на її допомогу у втіленні його намірів — повернутися до політичного життя, хоча дружина не завжди розділяла його погляди. Зокрема, після відмови від посади в Парламенті у 1915 році з'являються пронизані болем рядки: «Моя наймиліша душа — на цьому тижні ти бачила мене дуже слабким, навісним (безглуздим) та морально нестійким. Мені передали подвійні обов'язки, водночас і почесні, і обтяжливі<...> Я не можу висловити, як сильно я тебе кохаю та шаную, якою милою та непохитною ти залишаєшся в часи усіх моїх сумнівів, вагань та розгубленості» [6, 186].

Образ дружини, наче локатор, вказує шлях, куди рухатися. Вінстон її називає «а beacon of sanity» («маяком здорового глузду»). Недаремно морська тематика часто присутня у листах обох адресатів. Клементина полюбляла подорожувати, разом із Вінстоном вони здійснили чотири морські подорожі лише у 1959 році, святкуючи 50-річний ювілей їхнього «золотого весілля». У той же час море для них не лише навієє приємні спогади, воно символізує неспокій та сум'яття, нелегкий шлях, сповнений небезпечних пригод: «У неспокійних (штормових) водах людина може вести корабель лише за компасом — нічого не робити — це не є виявом честі та мужності, у цьому сенсі я повинен максимально використати свою

життєздатну міць (силу), щоб виграти війну — це тест для випробовування мого рішення» [6, 186].

Беручи активну участь у політичній полеміці навколо питань, стосовно причин, що призвели до початку Другої світової війни у Європі та запобігання загрози війни у світі та, зокрема, у Британії, Черчилль намагався вплинути на уряд, його приваблювала проблема зміни епох та тих, хто вирішує долю країни. У цьому витоки його есеїв, виступів, доповідей на конференціях та статей, опублікованих в Daily Telegraph, а також масового видання його книги «Світова криза» (1923–1931), прогнозами та враженнями від такої події Черчилль поділився із Клементиною у січні 1938 р. «У мене нема такого відчуття, що після всього, що я сказав, вони зможуть мене проковтнути» [6, 446].

Невдовзі Черчилль надсилає інший лист-есеї, з атрибутом «secret» (таємно), із критичними коментарями, аналізом подій, що призвели до гірких наслідків, гостра оцінка та засудження політики Муссоліні (Мюнхенської угоди), Гітлера та побоювання Чемберлена. Це свого роду памфлет, в якому Черчилль відкрито висловлює свої передчуття і критичні коментарі на адресу тодішнього уряду і політики Муссоліні. Реакцією на ці події стала публікація книги промов «Arms and the Covenant» (Зброя і угода, 1938), в американському виданні «While England Slept» («Поки Англія спала»). Цей особистісний напівмедитативний (ґрунтований на спогадах), напівдіалогічний стиль був притаманний Черчиллю.

«Great Contemporaries» (Великі сучасники) — інша збірка есеїв (21 лист) Черчилля про відомих історичних персоналій свого часу залишається класикою цього жанру. В есеях поєднуються епохи й долі, філософські думки й буденні справи, події, факти, жорстко підкорені коментованому рухові думки. «Критичне есе, — за словами М. Балаклицького, — водночас інформативне і переконуюче. Мета автора — краще пояснити читачеві предмет обговорення та переконати його пристати на бік його власних оцінок. Загалом воно використовує порівняльні та контрастні приклади для демонстрації власної оцінки» [5, 26]. Для жанру листа — критичного есею Черчилля характерний ефект жанрової свободи з авторськими коментарями, роздумами, оцінкою ситуації, частими переходами думки від конкретного до абстрактного.

Клементина ніколи не була байдужою до змін, що відбувались у житті чоловіка, своїми листами намагалась підняти моральний дух коханого, зняти розчарування і незадоволення від продажу збірки промов на тему політики чинного уряду «Поки Англія спала» (1938). «Вибач, коханий, ти дуже розчарований продажем книги «Зброя та угода». Я впевнена, причина в ціні. — Люди,

котрі хочуть почути, що уряд це — зло (фальш), насправді не є заможними» [6, 436].

Ця антитеза вмотивовує більше, ніж сотня солодких слів. Завжди невсипуща Клементина неодноразово застерігала Черчилля від необдуманих вчинків, вона була його критиком та «суддею». Проте Черчилль не завжди розділяв її погляди, особливо, що стосується його політичного оточення. Клементина не раз висловлювала незадоволення щодо зухвалого ставлення та брутального сарказму, а також зарозумілої поведінки Черчилля у стосунках із підлеглими. Обіймаючи посаду прем'єр-міністра Великобританії, Черчилль проявляв не найкращі людські якості, зокрема надмірну дратівливість та зверхність. Клементина засуджувала такі прояви поведінки у листі: «Я маю зізнатися, що помітила виродження (псування) твоїх хороших манер.<...>З усіма колосальними повноваженнями ти повинен суміщати ввічливість, доброту і, якщо це можливо, олімпійський

спокій. Ти не отримаєш найкращого результату дратівливістю та брутальністю» [6, 454].

Листи Клементини до Вінстона Черчилля, пройняті любов'ю та, коли потрібно, вони можуть бути і повчаннями, і критичними елегантними пасажами, наповненими доказовістю і оцінкою.

Висновки. «Розмови на відстані» Вінстона та Клементини Черчилль утворюють конвергенцію кількох жанрових та стильових модифікацій в межах одного комплексу: листи дружні, інтимні, романтично-персоніфіковані, родинні, партнерсько-ділові, листи напівофіційного характеру, побутові замітки, критичні пасажи, есеї, щоденникові записи.

Приватні листи Вінстона та Клементини Черчилль відзначаються багатою палітрою жанрових модифікацій. Вони є цінним джерелом історичної інформації для нащадків і несуть в собі естетичне начало, відкриваючи нові обрії для дослідників творчості В. Черчилля.

ДЖЕРЕЛА

1. Кузьменко В.І. Епістолярні діалоги Миколи Зерова з Миколою Хвильовим / В.І. Кузьменко // Філологічні семінари. — Вип. 17 : Неокласики і філологічна методологія літературознавства / Ред. кол.: М.К. Наєнко та ін. — К. : ВЦ «Київський університет», 2014. — С. 69–77.
2. Словник української мови: в 11 т. Т. 4 : І–М / [Ред. А.А. Бурячок, Г.М. Гнатюк, П.П. Доценко]. — К. : Наукова думка, 1973. — 840 с.
3. Коцюбинська М. Листи і люди. Роздуми про епістолярну творчість / М. Коцюбинська. — К. : Дух і літера, 2009. — 582 с.
4. Стиль і час: Хрестоматія / [За ред. Д. Білоуса та ін.]. — К. : Наукова думка, 1983. — 250 с.
5. Балаклицький М.А. Есе як художньо-публіцистичний жанр : методичні матеріали для студентів зі спеціальності «Журналістика». — Х. : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2007. — 74 с.
6. Soames Mary. Speaking for themselves: The Personal letters of Winston and Clementine Churchill / Edited by Mary Soames // Doubleday. — London. — 1998. — 702 p.

REFERENCES

1. Kuzmenko, V. I. (2014). Epistoliarни dialohy Mykoly Zerova z Mykoloiu Khvyliovym. *Filologhichni seminary*, 17, 69–77.
2. Buriachok, A. A., Hnatiuk H. M., Dotsenko P. P. *Slovyuk ukrainskoi movy*: v 11 t. V. 4: I, Kyiv, Naukova dumka, 840 p.
3. Kotsiubynska, M. (2009). *Lysty i liudy. Rozdumy pro epistoliarну tvorchist*. Kyiv, Dukh i litera, 582.
4. Bilous, D. (1983). *Styli i chas: Khrestomatiiia*. Kyiv, Naukova dumka, 250 p.
5. Balaklytskyi, M. A. (2007). *Ese yak khudozhnio-publitsystychnyi zhanr: Metodychni materialy dlia studentiv zi specialnosti «Zhurnalistyka»*. Kharkiv, KhNU imeni V. N. Karazina, 74 p.
6. Soames, M. (1998). *Speaking for Themselves: The Personal Letters of Winston and Clementine Churchill*. London, 702 p.

Ольга Семенюк

ЭПИСТОЛЯРНЫЕ ДИАЛОГИ УИНСТОНА ЧЕРЧИЛЛЯ С ЖЕНОЙ КЛЕМЕНТИНОЙ: КОНВЕРГЕНЦИЯ ЖАНРОВО-СТИЛИСТИЧЕСКИХ МОДИФИКАЦИЙ

Статья посвящена проблеме конвергенции жанровых и стилистических модификаций эпистолярных диалогов Винстона Черчилля с Клементиной Черчилль. В статье рассматривается явление конвергенции как слияние разных жанровых видоизменений и стилистических особенностей в одном эпистолярном комплексе. Учитывая анализ жанровых и стилистических модификаций

эпистолярия адресанта Винстона Черчилля, в статье также предлагается типология эпистолярных образцов (писем) Черчилля к жене: интимные письма; романтически-персонифицированные; бытовые заметки; критические пассажи; эссе; дружеские послания; партнерские деловые, а также частные письма полуофициального характера и дневниковые записи в одном комплексе. Автор дополняет содержание понятия «эпистолярный диалог» и определяет жанровые формы частного эпистолярия писателя. Вопросы, анализируемые в данной работе, могут являться предметом последующих исследований в этой сфере.

Ключевые слова: конвергенция, жанрово-стилистические модификации, эпистолярный диалог, критический пассаж, критическое эссе, дневниковые записи.

Olha Semeniuk

EPISTOLARY DIALOGUES OF WINSTON CHURCHILL WITH HIS WIFE CLEMENTINE: CONVERGENCE OF GENRE-STYLE MODIFICATIONS

The article deals with the issue of convergence of epistolary genre and style in relation to epistolary dialogues of Winston and Clementine Churchill. The term convergence implies a combination or accumulation of various stylistic devices promoting the same idea, emotion or motive. In this article the author uses the concept of convergence as a confluence of different epistolary sub-genres or genre and style modifications of the personal correspondences of Winston and Clementine Churchill. The object of the research is "Speaking for Themselves", a selection of private letters of Winston and Clementine Churchill (1700 letters), edited by Mary Soames. The results of the conducted research prove that these charming letters are of various epistolary formats and sub-genres which are converged though they are also modified. The author analyses the features of epistolary genre and style modifications and concludes that these modifications contribute to the convergence of intimate, friendship and family, social and business correspondences. According to the diversity of genre and style forms, this article presents the typology (classification) of the personal letters of Winston and Clementine Churchill. It is recommended to divide the analysed correspondences included into the book (the personal letters of Winston and Clementine Churchill) into two main categories: 1) private: (intimate, romantic-personified letters; friendship exchanges, Chartwell Bulletins; critical passages; diary entries); 2) business (formal) and partnership letters (memoranda, notes, telegrams, documents...)

Moreover, the paper bridges the gaps in the epistolary terminology such as epistolary dialogue which is the epistolary form conducive to dialogic engagement, epistolary (a literary genre pertaining to letters), genre and style modifications. The content and the issues of the paper may provide the field for further investigating for researchers of the epistolary genre, literary critics and journalists.

Key words: convergence, genre-style modifications, epistolary dialogue, critical passage, critical essay, diary entries.